

Nederlands Jeugd Instituut Het expertisecentrum over jeugd en opvoeding
Voor en met professionals in de jeugdsector

Evidence based werken en implementatie interventies jeugdzorg

Symposium
'Onderzoek en praktijkontwikkeling in de publieke sector'
Amsterdam, 23 november 2011

Tom van Yperen,
Nederlands Jeugdinstituut / Universiteit Utrecht / Universiteit Groningen
t.vanypere@nji.nl

Nederlands Jeugd Instituut Het expertisecentrum over jeugd en opvoeding
Voor en met professionals in de jeugdsector © NJI, 2011

Huidige effectiviteit jeugdzorg

'Effect Size' interventies jeugdzorg

2,0 Zeker effect
|
0,80 Groot effect
|
0,50 Matig effect ← Meeste studies: gemiddeld 0,70 (strak methodisch) → **Effectgrootte praktijk schatting: ± 0,40**
|
0,20 Klein effect
|
0,00 Geen effect ← Effectgrootte praktijk vlg. Weisz cs 1992: ± 0,01
|
-0,10

(Brun o.a.; Kardin, 1991; Kardin & Weisz, 1998; Lipsy & Wilson, 1993, 1998; Shadish et al., 2000; Weisz et al., 1992, 1995, 2006; Van Yperen, 2005; Geurts et al., 2010)

Nederlands Jeugd Instituut Het expertisecentrum over jeugd en opvoeding
Voor en met professionals in de jeugdsector © NJI, 2011

Effectieve jeugdzorg: hoe verbeteren?

Twee posities

- **Positie 1:** implementatie van specifieke, bewezen-effectieve interventies, bijv.
  - Triple P bij kinderen met gedragsproblemen
  - Horizon-met **Evidence** gebruik
  - In Control! v **BEEST** sessieve delicten begaan
- **Positie 2:** het gaat vooral om de algemeen werkzame factoren (m.n. de professional)

In deze bijdrage

- Deel 1. Wat is 'evidence-based' werken?
Definitie in historisch perspectief
- Deel 2. Huidige uitwerking in de jeugdzorg
  - Ervaringen
  - Vraagstukken
- Deel 3. Conclusies

4

Wat is 'evidence-based' werken?

Handelen met behulp van kennis over wat werkt in praktijk.

- Wetenschappelijk onderzoek * ('research-based')
- Ervaring / expertise* ('expert-based')
- Cliëntvoorkeuren* ('client-based')

*Bron: Sackett, (2000)

5

Wat is 'evidence-based' werken?

Handelen met behulp van kennis over wat werkt in praktijk.

- Wetenschappelijk onderzoek * ('research-based')
- Ervaring / expertise* ('expert-based')
- Cliëntvoorkeuren* ('client-based')

- Ethische overwegingen** ('value-based')

De juiste
mix!

*Bron: Sackett, (2000); ** Van Montfoort (2010); Van Yperen (2010)

6

Belangrijke vraagstukken

1. Zorg voor passend aanbod voor uw 'top 10'.
2. Gebruik van evidence-based kennis over wat werkt bij uw 'top 10'.
3. De toegevoegde waarde van specifieke methodiek.
  - Methodisch werken als algemeen werkzame factor: geeft structuur en 'geloof' in werkzaamheid. (Bijv. Wampold, 2001)
  - Hoe ernstiger de problemen, hoe groter het toegevoegde effect van de specifieke interventie. (o.a. Stevens e.a., 2000; Al e.a., In druk)

13

Belangrijke vraagstukken

1. Zorg voor passend aanbod voor uw 'top 10'.
2. Gebruik van evidence-based kennis over wat werkt bij uw 'top 10'.
3. De toegevoegde waarde van specifieke methodiek.
4. Waar blijft de professional?
  - Evidence-based = geprotocolleerd werken?
  - Ruimte voor eigen professionele inzicht?

14

Gebruik EB-interventies door professionals

Spanning tussen ¹

- Methodiek als strak protocol Protocol als leidraad voor training, uitvoering en supervisie (voor programma-integriteit)

¹ Fleuren et al. (2006); Stals et al. (2008); Mazzucchelli & Sanders (2010)

15

Rol van de professional

- Professionals maken een goede mix, dus gebruiken óók research-based kennis, verpakt in methoden.
- Professionals die methoden slecht uitvoeren zijn minder effectief.
- Professionals voeren de methode flexibel uit
  - Met behoud van werkzame principes;
  - Met effectieve zorg als doel
  - Monitoren hun resultaten

19

Barrières / voorwaarden in praktijk

- Gebruik meetinstrumenten en meten resultaten als onderdeel methodisch werken.
- Terugkoppeling resultaten aan professionals / teams.
- Goede logistiek van gegevensstroom.
- Supervisie / werkbijeenkomsten teams mbt toepassing methoden.
- Financiële ruimte voor kwaliteit-ontwikkeling.
- Elke instelling zijn eigen methode? Werk samen!

zie ook: Handboek *Zicht op effectiviteit* (Van Yperen & Veerman, 2008)

20

Conclusies

1. 'Evidence-based' werken niet synoniem aan 'research-based' werken of werken-volgens-boekje; het gaat om de juiste mix
2. 'Evidence' is geen 'alles-of-niets', maar positie op een effectladder.
3. Verbetering effectiviteit jeugdzorg nodig:
  - Meer oog voor doelgroepen ('top 10')
  - Meer gebruik research-based kennis
  - Rol professional: de juiste mix maken, monitoren en leren!

Evidence-beest

21

Meer informatie

- Yperen, T.A. van & Veerman, J.W. (2008; Red.). *Zicht op effectiviteit. Handboek voor praktijkgestuurd effectonderzoek in de jeugdzorg*. Delft: Eburon.
- Yperen, T.A. van, M. van der Steege, A. Addink & L. Boendermaker (2010). *Algemeen en specifiek werkzame factoren in de jeugdzorg. Stand van de discussie*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut. (download: www.nji.nl).
- Yperen, T.A. van (Red., 2010). *55 Vragen over effectiviteit. Antwoorden voor de jeugdzorg*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut. (Download: www.nji.nl).
- Geurts, E., Lekkerkerker, L., Yperen, T.A. van & Veerman, J.W. (2010). *Over verandering gesproken. Op weg naar meer zicht op effectiviteit van de jeugdzorgpraktijk*. Utrecht / Nijmegen: Nederlands Jeugdinstituut / Praktikon. (Download: www.nji.nl).
